

Patērētāju tiesību aizsardzības centra
Tehniskās un metroloģiskās uzraudzības daļa

**Atskaite par Datoru barošanas bloku un nepārtrauktās barošanas bloku (UPS)
pārbauci un testēšanas projektu**

Projekta izpildes sākums: 2009.gada 1.oktobris

Projekta izpildes termiņš: 2009.gada 31.decembris

PAMATOJUMS

Ņemot vērā pašreizējā tehnikas attīstības līmeņa piedāvāto elektronisko ierīču plašo spektru un pielietojumu, īpaši svarīgi gan to ražotājiem, gan lietotājiem būt pārliecinātiem par šo ierīču spēju pilnvērtīgi, bez traucējumiem, funkcionēt vienlaicīgi kopējā elektromagnētiskajā vidē. Lai nodrošinātu elektroniskās aparatūras elektromagnētisko saderību (turpmāk - *EMS*), visām tirgū piedāvātajām elektriskajām un elektroniskajām ierīcēm ir izvirzītas Eiropas Padomes Elektromagnētiskās saderības Direktīvā 2004/108/EK noteiktas vienotas prasības attiecībā uz elektromagnētiskajiem traucējumiem, ko rada ierīce - tie nedrīkst pārsniegt līmeni, kāds noteikts attiecīgajos piemērojamajos Eiropas standartos. Traucējumu līmenim ir jābūt pietiekoši zēmam, lai ierīču iedarbība neiespaidotu, piemēram, radio un telekomunikācijas iekārtu darbu. No direktīvas izrietošās normas Latvijas likumdošanā iekļautas Ministru kabineta 2007.gada 20.jūlija noteikumos Nr. 483 „*Noteikumi par elektroiekārtu elektromagnētisko saderību*” (turpmāk – Noteikumi).

Iekārtu atbilstība iepriekš minētajām prasībām tiek apliecināta ar ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja noformētu atbilstības deklarāciju, produkts tiek marķēts ar CE zīmi un laists tirgū.

Tirgus uzraudzības iestādes uzdevums ir pārliecināties, vai tirgū izplatītie produkti patiešām atbilst deklarētajām prasībām, kas iespējams, ņemot paraugus preču realizēšanas vietās un veicot produktu testēšanu ekspertīzes laboratorijās. Nacionālo tirgus uzraudzības iestāžu veiktie pasākumi liecina, ka pastāv augsta riska pakāpe tirgū pieejamo elektropreču neatbilstībai tehniskajām prasībām attiecībā uz EMS, tā piemēram, 16 Eiropas Savienības valstu tirgus uzraudzības iestāžu 2007. - 2008. gadā realizētā apjomīgā EMS tirgus uzraudzības projekta rezultāti liecina, ka 19,9% no pārbaudītajiem produktiem, tajā skaitā arī nodrošinātiem ar atbilstības apliecinājumiem, neatbilda attiecīgajām tehniskajām prasībām.

Latvijā tikai samērā nesen, līdz ar Latvijas Elektronikas iekārtu testēšanas centra (turpmāk – *LEITC*) atklāšanu 2007.gadā, ir parādījušās tehniskās iespējas elektronisko iekārtu elektromagnētiskās saderības testēšanai un līdz ar to iespējas *PTAC* sadarbībai ar šo laboratoriju tirgus uzraudzības jomā. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus un citu ES valstu pieredzi un izvērtējot esošo tirgus situāciju, *PTAC* apstiprinātajā darbības plānā 2009. gadam sadaļā **I. 2.** “Veikt efektīvu tirgus uzraudzību” kā viens no prioritārajiem pasākumiem tika paredzēts tirgus uzraudzības projekts elektroprecēm, tajā skaitā datoriem un to komponentēm.

PĀRBAUŽU REZULTĀTI

Projekta realizācijas ietvaros, lai pārliecinātos, vai tirgū izplatītie datoru barošanas bloki atbilst deklarētajām prasībām attiecībā uz to radītajiem elektromagnētiskajiem traucējumiem, PTAC pārbaudīja lielākos šādu preču izplatītājus, kā arī citus uzņēmumus, ņemot paraugus preču realizācijas vietās un organizējot testēšanas veikšanu ar mērķi noteikt atbilstību standarta LVS EN 55022 „*Informācijas tehnoloģijas iekārtas. Radiotraucējumu raksturlielumi. Robežvērtības un mērīšana*” (turpmāk – STANDARTS) izvirzītajām prasībām attiecībā uz vadāmības traucējumiem.

Projekta ietvaros pavisam tika pārbaudīti 9 uzņēmumi (t.sk. 7 uzņēmumi Rīgā, 1 uzņēmums Rīgas rajonā un 1 uzņēmums Liepājā).

Pavisam tika apsekoti 43 uzņēmumu objekti Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Ventspilī, Saldū, Alūksnē, Gulbenē, Bauskā, Iecavā un konstatēts, ka 13 objekti norādītajās adresēs neatrodas, 9 objektos datoru barošanas blokus nerealizē un 21 objektā bija nepietiekams eksemplāru skaits paraugu izņemšanai.

SIA „BALTIC DATA” atteicās PTAC amatpersonām izsniegt datoru barošanas bloku paraugus ekspertīzes veikšanai.

Pārbaudu laikā ekspertīzes veikšanai PTAC amatpersonas izņēma 14 datoru barošanas bloku paraugus (52 eksemplārus), kurus saskaņā ar noslēgto līgumu nodeva „LATVIJAS ELEKTRONIKAS IEKĀRTU TESTĒŠANAS CENTRS” (turpmāk- *LEITC*) ekspertīzes veikšanai. *LEITC* izsniegtajos EMS testēšanas pārskatos konstatēts, ka 8 paraugi (35 eksemplāri) atbilst un 6 paraugi (17 eksemplāri) neatbilst standarta LVS EN 55022 prasībām kas ir 33% no testētajiem eksemplāriem.

BRĪVPRĀTĪGI VEIKTIE PASĀKUMI

Projekta ietvaros 5 uzņēmumi tika aicināti veikt brīvprātīgos pasākumus. Uzņēmumi savlaicīgi informēja PTAC par veiktajiem brīvprātīgajiem pasākumiem - preces atlikumu nosūtīšanu piegādātājam vai neatbilstošo datoru barošanas bloku utilizāciju.

KONSULTĀCIJAS UZŅĒMĒJIEM

Projekta ietvaros paraugu izņemšanas laikā un *LEITC* organizētajā seminārā tika sniegtas konsultācijas uzņēmējiem un paskaidrotas normatīvo aktu prasības par datoru barošanas bloku un nepārtrauktās barošanas bloku atbilstības novērtēšanai piemērojamo normatīvo aktu prasībām un CE marķēšanas kārtību.

SECINĀJUMI

Projekta rezultāti liecina, ka daļa no Latvijas tirgū pieejamiem datoru barošanas blokiem neatbilst *STANDARTA* prasībām, informācija par veiktās ekspertīzes rezultātiem sniegta tabulā:

Ražotājs	Modelis	Ekspertīzes slēdziens
FSP GROUP INC	ATX-400 PNR	Neatbilst
High Energy Power Supply	FP-750W	Atbilst
Xilence	XP480	Atbilst
FSP GROUP INC.	FSP040-RAC	Atbilst
FSP GROUP INC.	FSP065-AAC	Atbilst
ALTIS	A-450CX	Atbilst
ENLight Corporation	GSP-350 ABC	Neatbilst
FSP GROUP INC.	FSP 450-60APN	Atbilst
SWEEEX	PS020	Atbilst
ALTIS	A-350VP	Neatbilst
ARENA	ANP-355A12	Neatbilst
ENLight Corporation	GPS-350AB C	Neatbilst
ALTIS	A-350VP	Atbilst
ARENA	ANP-355A12	Neatbilst

PTAC veica pasākumus, lai nodrošinātu neatbilstošo datoru barošanas bloku izņemšanu no tirdzniecības un nepieļautu turpmākus pārkāpumus šajā jomā:

- 1) informēja izplatītājus par neatbilstībām *STANDARTA* prasībām, lai pievērstu tam uzmanību, turpinot līdzīgu preču ieviešanu;
- 2) aizliedza tirgot neatbilstošos eksemplārus un aicināja izplatītājus veikt brīvprātīgos pasākumus (piem., preces utilizācija un patērētāju informēšana).